

Edward Małek

GRAFICZNO-ANALITYCZNY SPOŚÓB WYZNACZANIA NOŚNOŚCI DOWOLNYCH PRZEKROJÓW ŹELBETOWYCH UKOŚNIE MIMOŚRODOWO ŚCISKANYCH W PRZYPADKU DUŻEGO MIMOŚRODU

Streszczenie. W artykule przedstawiono metodę pozwalającą na wyznaczenie nośności zadanego przekroju żelbetowego z uwzględnieniem rzeczywistego rozkładu sił w przekroju. W opracowaniu odpowiednio wykorzystano znane zależności ze statyki wykreślnej dotyczące wieloboków sił i odpowiadających im wieloboków sźnurowych.

1. Wstep

Zagadnieniem wyznaczania nośności przekrojów żelbetowych ukośnie mimośrodkowo ściskanych zajmowano się już w pracach [1] ÷ [15].

W opracowaniach tych, za wyjątkiem [7], przedstawiono sposoby dotyczące wyznaczania nośności przekroju żelbetowego w trakcie jego projektowania to znaczy w przypadku, gdy istnieje możliwość dowolnego "operowania" zbrojeniem w przekroju. Większość z tych metod bazuje w dodatku na bardzo przybliżonych założeniach. Z wymienionych metod najbardziej dokładną okazuje się, stosunkowo prosta w praktycznym zastosowaniu, metoda Winokura - Zalewskiego, opracowana w formie tablic w [6], dotycząca przekrojów żelbetowych prostokątnych.

W praktyce, dość często występuje zagadnienie odwrotne - konieczność wyznaczania nośności dla zadanego przekroju żelbetowego ukośnie mimośrodkowo ściskanego. Stosuje się wtedy najczęściej metodę zalecaną przez normę [16], opartą na następującej przybliżonej zależności:

$$\frac{1}{s_x} + \frac{1}{s_y} - \frac{1}{s_0} = \frac{1}{s} \leq \frac{1}{s_n}, \quad (1)$$

gdzie: s_x , s_y , s_0 , s - współczynniki bezpieczeństwa zdefiniowane w normie [16],

s_n - współczynnik pewności wymagany normą [16].

Współczynnik pewności względnie nośność przekroju, wyznaczone w oparciu o zależność (1) - posiadają jednak znacznie zaniżone wartości, niezgodne ze stanem faktycznym.

Zachodzi więc potrzeba opracowania metody pozwalającej na wyznaczenie nośności zadanego przekroju żelbetowego ukośnie mimośrodkowo ściskanego, która uwzględniałaby rzeczywisty rozkład sił w przekroju.

Próbę opracowania takiej metody podjęto już częściowo w pracy [7]. W pracy tej przedstawiono graficzno-analityczną metodę wyznaczania nośności, wy-

magającą jednak całego szeregu prób i tym samym bardzo pracochłonną.

Mając powyższe na uwadze, w niniejszym artykule podjęto próbę opracowania w miarę nieskomplikowanej i jednocześnie stanowiącej teoretycznie zamkniętą całość metody graficzno-analitycznej, opartej na prostych operacjach graficznych znanych ze statyki wykreślnej.

2. Założenia ogólne

Opracowanie niniejsze oparto na następujących założeniach:

a. Zniszczenie przekroju następuje na skutek osiągnięcia przez zbrojenie rozciągane (F_x) i ściskane (F_y) granicy plastyczności Q_x i Q_y jednocześnie ze zniszczeniem betonu w strefie ściskanej.

b. Nie uwzględnia się współpracy betonu strefy rozciąganej przekroju.

c. Naprężenia w betonie strefy ściskanej przekroju, w chwili zniszczenia rozkładają się równomiernie, tworząc granlastosłup o wysokości R_m równej wartości wytrzymałości betonu na ściskanie przy zginaniu.

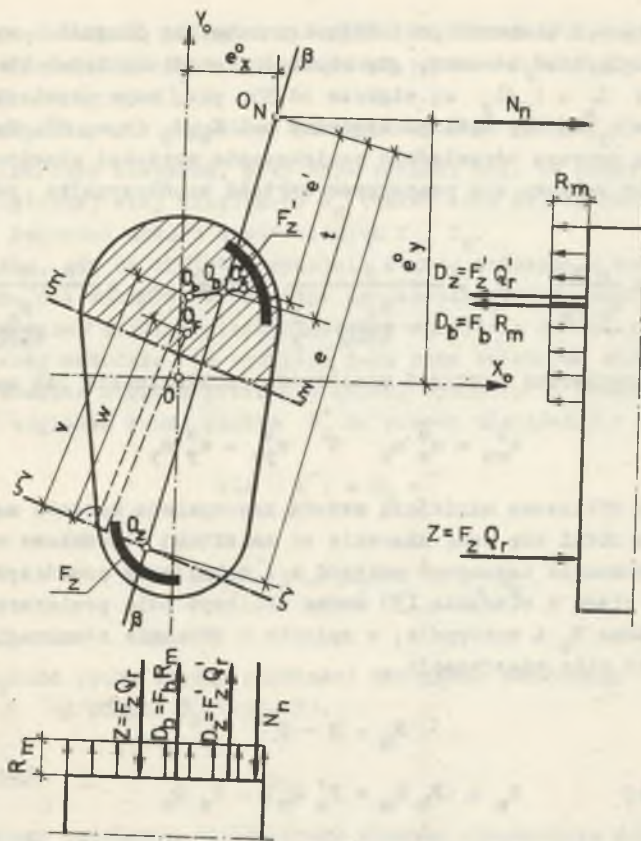
d. W chwili zniszczenia wypadkowe ciągnień Z i ciśnień D w przekroju oraz zewnętrzna mimośrodkowo działająca siła niszcząca N_n , znajdują się we wspólnej płaszczyźnie prostopadłej do płaszczyzny przekroju. Zgodnie z tym założeniem punkt O_z - przyłożenia wypadkowej Z sił rozciągających w zbrojeniu strefy rozciąganej, punkt O_D - przyłożenia wypadkowej D całkowitych sił ściskających w strefie ściskanej: w betonie D_b i w zbrojeniu ściskanym D_z oraz punkt O_N - przyłożenia siły niszczącej N_n , leżą na wspólnej prostej $\beta - \beta$ (rys. 1).

e. W przekroju żelbetowym obciążonym ukośnie mimośrodkowo, oś obojętna określona wg metody odkształceń plastycznych (OP) zajmuje położenie w przybliżeniu równoległe do osi obojętnej określonej wg metody naprężeń liniowych (NL).

3. Równania podstawowe

Dla zadanego przekroju żelbetowego (o znanych wymiarach przekroju betonu, marce betonu R_m oraz znanym uzbrojeniu, rozgraniczonym na część rozciąganą o przekroju F_x i część ściskaną o przekroju F_y), obciążonego w geometrycznym środku ciężkości betonu O podłużnie działającą siłą N oraz równocześnie momentami M_x i M_y w kierunku dwóch głównych osi X_o , Y_o (rys. 1), można w sposób jednoznaczny wyznaczyć nośność przekroju N_n oraz w dalszej kolejności współczynnik pewności s .

W celu ustalenia wartości siły niszczącej N_n (równej nośności przekroju) działającej na mimośrodkach $e_x^o = M_y / N$ oraz $e_y^o = M_x / N$ względem osi głównych przekroju betonu X_o , Y_o (rys. 1), należy w pierw określić kształt i wymiary strefy ściskanej betonu wykorzystując równanie równowagi momentów względem punktu O_N :

Rys. 1

$$Z e - D t = 0 \quad (2)$$

przy czym
$$D = D_b + D_z \quad (2a)$$

lub dokładniej
$$F_z Q_z e - (F_b R_m + F'_z Q'_z) t = 0, \quad (3)$$

gdzie:

- e - mimośród zewnętrznej siły niszczącej N_n (także siły N) względem środka ciężkości zbrojenia rozciąganego F_z t.j. odległość punktu O_N od punktu O_z ,
- t - odległość punktu O_N do punktu O_D - przyłożenia wypadkowej D sił ściskających: w betonie D_b i w zbrojeniu ściskanym D_z (rys. 1).

Wpływ smukłości elementu posiadającego ustaloną długość wybocheniową l_0 należy uwzględnić wówczas, gdy smukłości poszczególnych kierunków $\lambda_x = l_0/i_x$ oraz $\lambda_y = l_0/i_y$ są większe od 35, przy czym promienie bezwładności i_x oraz i_y należy ustalać względem osi X_0, Y_0 (rys. 1). Wpływ ten uwzględnia się poprzez odpowiednie powiększenie wartości mimośrodków e_x^0 i e_y^0 . W tym celu zakłada się szacunkowo wartość współczynnika pewności s i oblicza:

$$n_1 = \frac{s N}{F_b^0 R_m}, \quad m_x = \frac{1}{1 - \frac{n_1}{4800} \lambda_y^2} \quad \text{oraz} \quad m_y = \frac{1}{1 - \frac{n_1}{4800} \lambda_x^2} \quad (4)$$

a następnie poprawione wartości mimośrodków (analogicznie jak np. w [13]):

$$e_{xm}^0 = e_x^0 m_x \quad \text{i} \quad e_{ym}^0 = e_y^0 m_y. \quad (5)$$

Uwaga: Jeżeli obliczona niniejszą metodą rzeczywista wartość współczynnika pewności s różni się dość znacznie od założonej szacunkowo we wzorach (4), należy ponownie oszacować wartość s i obliczenia powtórzyć.

W dalszym ciągu z równania (3) można obliczyć pole powierzchni strefy ściskanej betonu F_b i następnie, w oparciu o równanie równowagi sił w przekroju, wartość siły niszczącej:

$$N_n = D - Z \quad (6)$$

lub dokładniej

$$N_n = (F_b R_m + F_z' Q_z') - F_z Q_z \quad (7)$$

oraz współczynnik pewności

$$s = \frac{N_n}{N_n^0} \geq s_n. \quad (8)$$

W niniejszym opracowaniu wzięto pod uwagę jedynie takie przypadki, dla których spełniony jest warunek:

$$S_b \leq \phi S_0, \quad (9)$$

gdzie:

$S_b = F_b \nu$ - moment statyczny przekroju strefy ściskanej betonu o powierzchni F_b względem prostej $\xi - \xi$ przechodzącej przez środek ciężkości zbrojenia rozciąganego O_z równoległe do osi obrotowej $\zeta - \zeta$ (założenie równoległości prostej $\xi - \xi$ do osi obrotowej przyjęto w oparciu o badania radzieckie, zgodnie z [17],

$S_0 = F w$ - moment statyczny przekroju betonu o powierzchni F , znajdującego się powyżej prostej $\xi - \xi$ (po stronie siły N_n) obliczamy także względem prostej $\xi - \xi$,

v i w - odpowiednio, odległości środków ciężkości w/w przekrojów o powierzchniach F_b i F (odległości punktów O_b i O_F) od prostej $\xi - \xi$ (rys. 1),

ϕ - współczynnik określony przez normę (np. wg [16] $\phi = 0,8$).

Jest to t.zw. duży mimośród, przy czym zakłada się, że punkt O_N - przyłożenia zewnętrznej siły niszczonej N_N (także siły N), znajduje się zawsze w dodatniej ćwiartce układu współrzędnych X_0, Y_0 .

W przypadku, gdy os obojętna wydziela strefę ściskaną o małej powierzchni F_b , może się zdarzyć, że nastąpi zgniecenie betonu strefy ściskanej przed osiągnięciem granicy plastyczności w zbrojeniu ściskanym F'_z . Założono w niniejszej metodzie, że sytuacja taka może zaistnieć wtedy, gdy $O < S_b \leq 0,1 S_0$. Wówczas nośność przekroju należy wyznaczyć z równania równowagi momentów względem rzutu punktu O'_z na prostą obciążenia $\beta - \beta$ (rys. 1):

$$Z(e - e') = N_N e' \quad (10)$$

stąd

$$N_N = \frac{e - e'}{e'} Z = \left(\frac{e}{e'} - 1 \right) F_x Q_x, \quad (11)$$

gdzie:

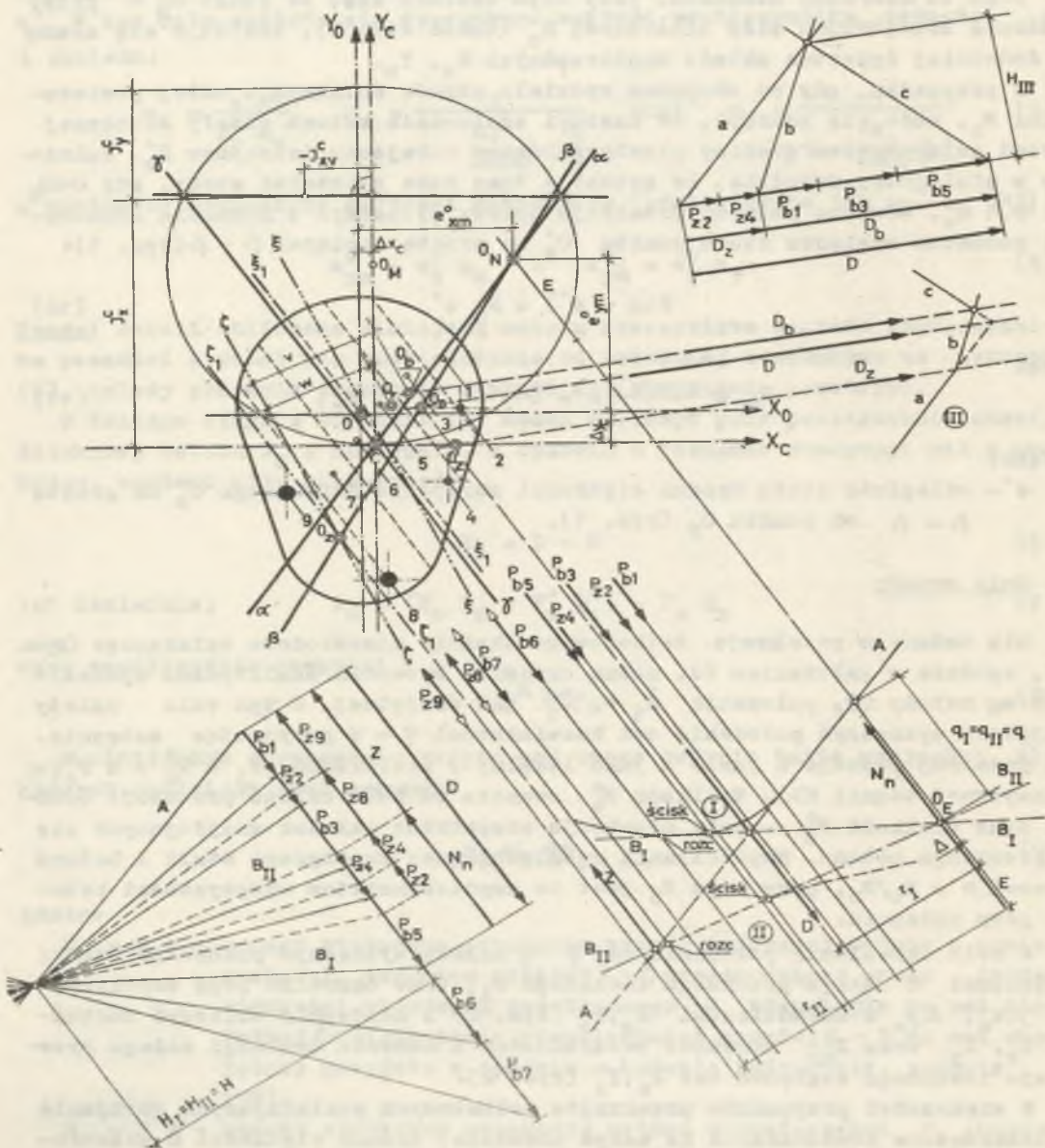
e' - odległość rzutu środka ciężkości zbrojenia ściskanego O'_z na prostą $\beta - \beta$ od punktu O_N (rys. 1).

4. Opis metody

Dla zadanego przekroju żelbetowego ukośnie mimośrodowo ściskanego (rys. 2), zgodnie z założeniem 2e, można określić sposobem analitycznym wykreślonym wg metody OP, położenie $\xi_1 - \xi_1$ osi obojętnej. W tym celu należy najpierw wyznaczyć położenie osi bezwładności $\eta - \eta$ przyjmując wstępnie, że przekrój pracuje w fazie I jako idealny o powierzchni $F_1 = F_b^0 + n F_z^0$ (wg klasycznej teorii NL). Wielkość F_b^0 oznacza tu pole całego przekroju betonu oraz wielkość F_z^0 - pole przekroju wszystkich wkładek znajdujących się w przekroju betonu. Współczynnik uwzględniający współpracę stali i betonu wynosi $n = E_z/E_b$, przy czym E_b jest tu współczynnikiem sprężystości betonu przy zginaniu.

W celu określenia położenia osi $\eta - \eta$ należy wyznaczyć położenie środka ciężkości C całego przekroju idealnego F_1 , tzn. określić jego współrzędne $\Delta x_0, \Delta y_0$ w układzie osi X_0, Y_0 (rys. 2) i następnie obliczyć wartości I_x^0, I_y^0 oraz I_{xy}^0 momentów bezwładności i momentu dewiacji całego przekroju idealnego względem osi X_0, Y_0 (rys. 2).

W większości przypadków przekrojów żelbetowych posiadających zbrojenie rozmieszczone równomiernie na całym obwodzie, środek ciężkości C przekroju idealnego znajduje się zazwyczaj bardzo blisko środka ciężkości O przekroju betonu. Dlatego też w tych przypadkach, wartości Δx_0 oraz Δy_0 są

Rys. 2

niewielkie i można przyjąć, bez popełnienia większego błędu, że osie X_c, Y_c pokrywają się z osiami X_0, Y_0 .

Położenia środków ciężkości O i C oraz wartości momentów bezwładności I_x^c, I_y^c i momentu dewiacji I_{xy}^c można łatwo określić wykreślnie lub analitycznie w oparciu o znane sposoby przedstawione np. w [18], [19] i [21].

Położenie osi bezwładności $\eta - \eta$ można następnie wyznaczyć w oparciu o znaną konstrukcję koła bezwładności Mohra przedstawioną np. w [18] i [19]. Położenie $\xi_1 - \xi_1$ osi obojętnej wg teorii OP określa się jako równoległe do osi bezwładności $\eta - \eta$ wykorzystując równania równowagi (2) i (6). Równania te będą spełnione tylko wtedy, gdy wypadkowa wszystkich sił działających w przekroju żelbetowym znajdzie się w punkcie O_N - przyłożenia siły N_N (rys. 2). Jeżeli wobec tego oś część przekroju betonu od strony ściskanej (od strony siły N) podzielimy na wąskie paski o powierzchniach f_{b1} , równoległe do prostej $\eta - \eta$ i w środkach ciężkości tych pasków zaczepimy siły $P_{b1} = f_{b1} R_m$ a w środkach ciężkości wkładek zbrojeniowych siły $P_{z1} = f_{z1} Q$ oraz jeżeli dla tych sił powierzchniowych wykreślimy w układzie wieloboki sił i wieloboki sznurowe I i II w sposób pokazany na rys. 2, to uzyskamy sposobem wykreślnym spełnienie równań (2) i (6).

Kolejną numerację sił powierzchniowych od 1 do i najlepiej jest rozpoczynać od paska lub pręta zbrojeniowego położonego najbliżej siły N (punktu O_N).

Wieloboki sznurowe I i II należy wykreślać równocześnie, przy czym wielobok sznurowy I - dla wszystkich sił powierzchniowych ustawionych w kolejności zgodnej z przyjętą numeracją oraz wielobok sznurowy II - tylko dla sił powierzchniowych w zbrojeniu, ustawionych w kolejności odwrotnej do przyjętej numeracji. Początkowe boki tych wieloboków sznurowych muszą leżeć na wspólnej prostej A - A (rys. 2). Przedłużenia każdej kolejnej pary wieloboków sznurowych I i II przecinają się w jakimś punkcie. Wykreślanie tych wieloboków sznurowych przerywamy wtedy, gdy natrafimy na parę takich boków, których przedłużenia $B_I - B_I$ i $B_{II} - B_{II}$ przecinają się w punkcie O_E leżącym na lub bardzo blisko prostej E - E, przechodzącej przez punkt O_N równoległe do prostej $\eta - \eta$ (rys. 2).

Kierunek wypadkowej ciśnięć D znajduje się na przecięciu prostej $B_I - B_I$ z prostą A - A. Kierunek wypadkowej ciągnień Z znajduje się na przecięciu prostej $B_{II} - B_{II}$ z prostą A - A. Oba te kierunki są równoległe do kierunku $\eta - \eta$ (rys. 2).

Konstrukcję pokazaną na rys. 2 oparto na znanych zależnościach dotyczących momentów statycznych grupy sił równoległych względem zadanego punktu (zależności te przedstawiono np. w [20] i [21]).

Zgodnie z nimi, wg rys. 2 można zapisać

$$Z \cdot r_{II} = H_{II} \cdot q_{II} = H \cdot q \quad \text{i} \quad D \cdot r_I = H_I \cdot q_I = H \cdot q$$

oraz warunek równowagi momentów odpowiadający równaniu (2)

$$Z r_{II} - D r_I = H q - H q = 0.$$

Poszukiwane położenie $\xi_1 - \xi_1$ osi obojętnej stanowi ograniczenie ostatniego spośród pasków strefy ściskanej betonu, ustalonego na podstawie wieloboku sznurowego I (np. na rys. 2 pasek nr 5).

Niewielki zazwyczaj błąd Δ , wyznaczenia położenia punktu O_E w odniesieniu do prostej E - E, tym samym błąd wyznaczenia położenia $\xi_1 - \xi_1$ osi obojętnej, można jeszcze bardziej zredukować, dzieląc dodatkowo paski znajdujące się w pobliżu osi obojętnej na paski o mniejszych powierzchniach f_{b1} (np. na rys. 2 można dodatkowo podzielić paski nr 5 i 6). Pociąga to za sobą korektę wieloboku sił i wieloboku sznurowego I oraz zmianę położenia punktu O_E (zbliżenie punktu O_E do prostej E - E na odległość $\Delta = \approx \text{ok. } 0$).

W niniejszym opracowaniu nie redukowano odchyłki Δ mając na uwadze przejrzystość rysunku (rys. 2). Założono, że otrzymany błąd Δ mieści się w granicach dopuszczalnych ($\pm 2,5\%$).

Położenie $\xi_1 - \xi_1$ rozgranicza wyraźnie całe zbrojenie w przekroju na część ściskaną F'_z i rozciąganą F_z oraz wyznacza kształt strefy ściskanej betonu. Pozwala to na określenie położenia środków ciężkości: O_z - zbrojenia rozciąganego i O'_z - zbrojenia ściskanego. Położenia te można ustalić sposobem wykreślnym lub analitycznym. W dalszym ciągu przez punkty O_z oraz O_N , należy poprowadzić prostą obciążeń $\beta - \beta$ i następnie przedłużyć kierunek siły D do przecięcia z prostą $\beta - \beta$, otrzymując w ten sposób punkt O_D - przyłożenia wypadkowej ciśnień w przekroju (rys. 2). W szczególnym przypadku prosta obciążeń $\beta - \beta$ może pokryć się z prostą $\alpha - \alpha$ przechodzącą przez punkty C i O_N .

Ostateczne położenie osi obojętnej $\xi - \xi$ zależy od miejsca przyłożenia wypadkowej D_b sił ściskających w betonie (punktu O_b) i w związku z tym konieczna jest nieznacząca korekta położenia $\xi_1 - \xi_1$ osi obojętnej. Korektę taką można przeprowadzić wykreślając wielobok sił i wielobok sznurowy III, dzięki któremu, w oparciu o znane położenia punktów O_D i O'_z (miejsca przyłożenia sił D i D'_z), znajdujemy położenie punktu O_b i tym samym skorygowane położenie $\xi - \xi$ osi obojętnej w przekroju (rys. 2).

Zgodnie z konstrukcją przedstawioną na rys. 2, skorygowane położenie $\xi - \xi$ osi obojętnej oraz położenie $\xi_1 - \xi_1$ powinny odciąć strefy ściskane betonu o równych powierzchniach wynoszących $F_b = D_b/R_m$. Zagadnienie wyznaczania skorygowanego położenia osi obojętnej sprowadza się więc do znalezienia, najlepiej sposobem graficznym, takiej prostej $\xi - \xi$, która odciłaby strefę ściskaną o polu powierzchni równym F_b posiadającą środek ciężkości w punkcie O_b .

Po znalezieniu ostatecznego położenia $\xi - \xi$ osi obojętnej należy wykreślić prostą $\xi - \xi$, przechodzącą przez środek ciężkości zbrojenia rozciąganego O_z równoległe do osi $\xi - \xi$ (rys. 1 i 2). Prosta $\xi - \xi$ odcina strefę

betonu o powierzchni F posiadającą środek ciężkości w punkcie O_F (rys. 1 i 2). Położenie tego punktu jak również wartość powierzchni F łatwo można wyznaczyć sposobem graficznym lub analitycznym.

W dalszej kolejności należy odczytać z rysunku przekroju wartości v i w , tj. odpowiednio odległości punktów O_b i O_F od prostej $\xi - \xi$ (rys. 1 i 2) i obliczyć wartości momentów statycznych $S_b = F_b v$ oraz $S_o = F w$.

Jeżeli $S_b > \phi S_o$, wtedy zachodzi przypadek małego mimośrodru nie wchodzący w zakres niniejszego opracowania.

Jeżeli natomiast $S_b < \phi S_o$, wtedy ma miejsce przypadek dużego mimośrodru i w dalszym ciągu wartość poszukiwanej siły niszczącej N_n (nośności przekroju) należy odczytać z wieloboków sił, wykreślonych dla wieloboków sznurowych I i II (rys. 2) będących odpowiednikiem równania (6) a następnie wg (8) obliczyć wartość współczynnika pewności

$$s = \frac{N}{N_n}$$

W przypadku, gdy $0 < S_b \leq 0,1 S_o$, nośność przekroju należy obliczyć według (11)

$$N_n = \left(\frac{e}{e'} - 1 \right) F_z Q_r$$

Ogólnie stwierdzić jednak należy, że w przypadku przekroju dowolnego znalezienie skorygowanego położenia $\xi - \xi$ osi obojętnej staje się procesem dość pracochłonnym. Biorąc pod uwagę fakt, że praktycznie położenie $\xi - \xi$ osi obojętnej jest bardzo bliskie położeniu $\xi_1 - \xi_1$ oraz, że potrzebne jest ono w zasadzie tylko do określenia wartości momentów statycznych S_b i S_o , metodę niniejszą można uprościć rezygnując z budowy wieloboku sił i wieloboku sznurowego III a poprzestając jedynie na wyznaczeniu położenia $\xi_1 - \xi_1$ osi obojętnej.

Upraszczając metodę, wystarczy więc określić, najlepiej sposobem graficznym - pole powierzchni F_{b1} i środek ciężkości O_{b1} strefy ściskanej betonu wyznaczonej w przekroju przez prostą $\xi_1 - \xi_1$ i następnie, po wykreśleniu prostej $\xi_1 - \xi_1$ przechodzącej przez punkt O_x równoległe do prostej $\xi_1 - \xi_1$, określić wartości F_1 , v_1 , w_1 , S_{b1} i S_{o1} analogicznie jak wartości F , v , w , S_b i S_o , określone dla osi obojętnej $\xi - \xi$ i równoległej do niej prostej $\xi - \xi$.

Proponowane uproszczenie nie powoduje istotnych dla praktycznych obliczeń błędów w wyznaczaniu wielkości S_b i S_o , które służą w zasadzie tylko do określenia przypadku mimośrodowego ściskania. Uproszczenie to nie wpływa w ogóle na wartość wyznaczanej niniejszą metodą nośności przekroju N_n .

5. Wnioski i uwagi końcowe

Opisana wyżej metoda może być przydatna do wyznaczania nośności zadanych przekrojów żelbetowych, dla których nośność wyznaczona w oparciu o przybliżoną zależność (1) jest z reguły niższa od wartości wymaganej przez normę [16] ($s < s_n$) i sugeruje wzmocnienie przekroju dodatkowymi prętami zbrojeniowymi, podczas gdy przy dokładnym rozpatrzeniu zagadnienia, wzmocnienie takie nie zawsze jest konieczne.

Projekt nowej normy [22] nie wnosi nic nowego do zagadnienia określania nośności przekrojów ukośnie mimośrodowo ściskanych, zalecając nadal stosowanie metody przybliżonej, analogicznej do proponowanej przez normę [16]. Uwzględniając przepisy projektu normy [22] w przedstawionej wyżej metodzie należy zastosować nowe, bardziej ścisłe, wyrażenia określające współczynniki poprawkowe m_x i m_y .

Przedstawiona metoda może mieć także zastosowanie w odniesieniu do przekroju dowolnego ukośnie mimośrodowo rozciąganego. Cały tok postępowania przy wyznaczaniu nośności N_n takiego przekroju pozostaje niezmienny, przy czym siła N_n posiada zwrot przeciwny i jest położona po przeciwnej, aniżeli na rys. 1,2 stronie przekroju (od strony strefy rozciąganej).

LITERATURA

- [1] Torjanik M. S.: Rascziot żeliezo-bietonnych elementow na kosoje wnieciennoje szatije. Stroitiel naja Promysliennost, Nr 9, 1951.
- [2] Gawliński O.: Projektowanie żelbetowych przekrojów ukośnie zginanych wg teorii plastycznych odkształceń. Inżynieria i Budownictwo, Nr 9, 1951.
- [3] Kisiel I.: Zginanie niesymetryczne w żelbecie. Inżynieria i Budownictwo nr 3, 1952.
- [4] Kączkowski Z.: Wymiarowanie słupów ukośnie mimośrodowo ściskanych. Inżynieria i Budownictwo. nr 2, 1953.
- [5] Zalewski W., Draguła J.: Tablice do wymiarowania prostokątnych przekrojów żelbetowych na dwukierunkowe ściskanie lub rozciąganie mimośrodowe. Biuro Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego, Warszawa 1954.
- [6] Winokur A., Zalewski W.: Tablice do wymiarowania żelbetu. B i A, Warszawa 1956.
- [7] Klokner F., Hruban K.: Železový beton. I Dil. Statni Nakladatelstvi Technické Literatury, Praha 1959.
- [8] Wachnienko P.F.: Rascziot na kosoje wnieciennoje szatije żeliezo-bietonnych elementow priamougol nowo sieczenija s niesimmetričnoj armaturoj. Stroitiel stwo i Architektura, Nowosibirsk, nr 1, 1965.
- [9] Tockij O. N.: Pribliżennyje sposoby rascziota kosoizgibajemych żeliezo-bietonnych elementow. Beton i Želiezobeton, nr 1, 1965.

- [10] Tockij O. N.: Rascziot eliemientow żeliezobietonnych konstrukcij na kosoje wniecienrienneje szatije. Stroitel' stwo i Architektura, Nowosibirsk, nr 3, 1965.
- [11] Mylonas G. A.: Working Stress Column Design Using Interaction Diagrams. Journal of the American Concrete Institute, August 1967, nr 8, proceedings V. 64.
- [12] Wachnienko P.F.: O rabotie żeliezobietonnych eliemientow dwutawrow-sieczeniija na kosoje wniecienrienneje szatije. Stroitel' stwo i Architektura, Nowosibirsk, nr 12, 1967.
- [13] Owieczkin A. M., Chliebnoj J.F. (i drugije): Primery rascziota żeliezobietonnych konstrukcij. Izdat. Wysszaja Szkoła, Moskwa, 1968.
- [14] Wachnienko P.F.: O racional'nom razmieszczenji armatury po siezczeniju kososżimajemych żeliezobietonnych eliemientow. Beton i Żeliezobeton, nr 2, 1969.
- [15] Wachnienko P. F., Rydienko J. M., Torjanik M. S.: Eksperimenta'no - teoreticzeskije issliedowanija procznosti kososżimajemych żeliezobietonnych eliemientow. Stroitel' stwo i Architektura, Nowosibirsk nr 2, 1970.
- [16] PN-56/B-03260 - Konstrukcje żelbetowe. Obliczenia statyczne i projektowanie.
- [17] Torjanik M. S., Sierdjuk L. I.: O prowierkie dostatočnoj procznosti szatoj zopy bietona kososżibajemych żeliezobietonnych eliemientow. Stroitel' stwo i Architektura, Nowosibirsk, nr 11, 1967.
- [18] Schreyer: Praktische baustatik. Teil 1 und 2. B. G. Teubner Verlagsgesellschaft, Leipzig 1954.
- [19] Orłowski W., Słowański L.: Wytrzymałość materiałów. Przykłady obliczeń. Arkady, Warszawa 1966.
- [20] Huber M. T.: Mechanika ogólna i techniczna. PWN, Warszawa 1956.
- [21] Wierzbiicki W.: Wstęp do mechaniki budowli. PWN, Warszawa 1959.
- [22] Projekt normy PN/B-03264 - Konstrukcje betonowe, żelbetowe i sprężone. Obliczenia statyczne i projektowanie.
- [23] Instrukcja stosowania i przykłady obliczeń do projektu normy PN/B-03264 - Konstrukcje betonowe, żelbetowe i sprężone. Obliczenia statyczne i projektowanie. Warszawa 1970.

ГРАФИЧЕСКО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ СПОСОБ ОПРЕДЕЛЕНИЯ НЕСУЩЕЙ СПОСОБНОСТИ
ПРОИЗВОЛЬНЫХ КОСОСЖИМАЕМЫХ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫХ СЕЧЕНИЙ В СЛУЧАЕ БОЛЬШОГО
ЭКСЦЕНТРИЦИТЕТА

Р е з ю м е

В статье представлено методу позволяющую определить несущую способность для заданного железобетонного сечения с учётом действительного распределения сил в сечении.

В разработке соответственно использовано знакомые зависимости из графической статики, касающиеся многоугольников сил и конгруэнтных им вервочечных многоугольников.

GRAPHICALLY-ANALYTICAL METHOD DETERMINATION OF ULTIMATE BEARING CAPACITY FOR DISCRETIONAL REINFORCED CONCRETE SECTIONS WORKING AS ECCENTRIC COMPRESSED IN TWO DIRECTIONS IN CASE OF LARGE ECCENTER

S u m m a r y

In the article it is presented the method allowing to determine of the ultimate bearing capacity for given reinforced concrete section with taking into consideration real force distribution in the section.

In the article there are correspondency utilized known dependences form graphical static concerning polygons of forces and answering them funicular polygons.